

Шевченко К. М.

ШЗ1 Математика. 2 клас. I семестр (за підручником Ф. М. Рівкінд, Л. В. Оляницької) / К. М. Шевченко, Т. Г. Кролевець, Г. В. Щербак. — Х. : Вид. група «Основа», 2017. — 223, [2] с. — (Серія «Початкова школа. Мій конспект»).

ISBN 978-617-00-3034-4.

Посібник містить орієнтовне календарно-тематичне планування та розробки компетентнісно орієнтованих уроків математики у 2-му класі (I семестр), складені відповідно до вимог оновленої навчальної програми (у редакції 2016 р.), Орієнтовних вимог до оцінювання навчальних досягнень учнів 1–4-х класів (Наказ МОН від 19.08.2016 № 1009) за підручником Ф. М. Рівкінд, Л. В. Оляницької (К. : Видавничий дім «Освіта», 2012).

Зміст конспектів уроків дібраний з метою формування *предметної*, а саме *математичної компетентності* (цілісне сприйняття світу, розуміння ролі математики у пізнанні дійсності; розпізнавання проблем, які розв'язуються із застосуванням математичних методів; здатність розв'язувати сюжетні задачі, логічно міркувати, виконувати дії за алгоритмом, обґрунтовувати свої дії; уміння користуватися математичною термінологією, знаковою і графічною інформацією; уміння орієнтуватися на площині та у просторі; здатність застосовувати обчислювальні навички й досвід вимірювання величин у практичних ситуаціях), та *ключових компетентностей* (уміння вчитися, здатність логічно міркувати, уміння критично мислити, готовність розв'язувати проблеми із застосуванням досвіду математичної діяльності для вирішення повсякденних задач, уміння працювати в команді, вироблення в учнів передумов самостійного пошуку й аналізу інформації, фінансової грамотності та підприємницьких навичок).

Задля зручності використання всі розробки розміщені на окремих аркушах. Поля для записів дозволять творчому вчителю, користуючись запропонованим у посібнику матеріалом, скласти власні плани-конспекти уроків курсу.

Для вчителів початкової школи.

УДК 37.016

ЗМІСТ

Узагальнення і систематизація навчального матеріалу за 1-й клас

Урок 1.	Утворення чисел у межах 100. Одноцифрові та двоцифрові числа. Порівняння чисел	9
Урок 2.	Додавання і віднімання в межах 100	14
Урок 3.	Послідовність чисел першої сотні. Порівняння чисел	17
Урок 4.	Одноцифрові та двоцифрові числа. Позиційний принцип запису числа	20
Урок 5.	Додавання і віднімання. На основі десяткової нумерації. Доба. Тиждень.	24
Урок 6.	Послідовність чисел першої сотні. Розв'язування задач на різницеve порівняння	28
Урок 7.	Точки, промені, відрізки. Перетин прямих. Додавання і віднімання на основі десяткової нумерації	31
Урок 8.	Запис двоцифрових чисел. Одиниці вимірювання довжини. Додавання і віднімання іменованих чисел	35
Урок 9.	Назви компонентів дії додавання. Знаходження невідомого доданка. Послідовність чисел першої сотні	39
Урок 10.	Переставний закон додавання. Порівняння виразів	43
Урок 11.	Істинні і хибні нерівності. Назви компонентів дії віднімання. Розв'язування задач. Знаходження невідомого зменшуваного. Розв'язування обернених задач	46
Урок 12.	Одиниця вимірювання маси — кілограм. Додавання і віднімання чисел у межах 100 без переходу через десяток. Знаходження невідомого від'ємника	50
Урок 13.	Грошові одиниці — гривня, копійка. Співвідношення між грошовими одиницями. Складання і розв'язування задач за схемами	53
Урок 14.	Одиниця вимірювання місткості — літр. Додавання і віднімання іменованих чисел. Самостійна робота	58
Урок 15.	Додавання і віднімання в межах 100 без переходу через десяток. Перетворення величин. Порівняння іменованого числа та суми або різниці іменованих чисел	61
Урок 17.	Аналіз контрольної роботи. Узагальнення вивченого в 1-му класі	64

Табличне додавання і віднімання чисел у межах 20 з переходом через розряд

Урок 18.	Додавання і віднімання числа 2 з переходом через десяток. Складання і розв'язування прямих та обернених до них задач.	67
Урок 19.	Додавання і віднімання числа 3 з переходом через десяток. Істинні і хибні рівності та нерівності. Довжина ламаної лінії. Порівняння іменованих чисел	72
Урок 20.	Додавання і віднімання числа 4 з переходом через десяток. Знаходження довжини ламаної	76
Урок 21.	Вирази зі змінними. Кути. Прямі і непрямі кути. Побудова прямого кута на аркуші в клітинку	81
Урок 22.	Додавання і віднімання числа 5 із переходом через десяток. Знаходження значень виразів зі змінною. Ознайомлення із задачами на дві дії. Ознайомлення з поняттями «проста» і «складена» задачі.	84

Урок 23.	Многокутник та його елементи, вершини, сторони, кути. Периметр многокутника. Розв'язування задач на дві дії	87
Урок 24.	Додавання і віднімання числа 6 з переходом через десяток. Прямокутник та його елементи. Властивість протилежних сторін прямокутника. Розв'язування складених задач	90
Урок 25.	Додавання і віднімання числа 7 з переходом через десяток. Складання та розв'язування задач за схемами. Побудова прямокутника із зазначеними сторонами. Знаходження периметра прямокутника	93
Урок 26.	Розв'язування складених задач. Порівняння іменованих чисел. Квадрат. Побудова квадрата	98
Урок 27.	Додавання і віднімання числа 8 з переходом через десяток. Довжина ламаної. Складання і розв'язування задач	101
Урок 28.	Взаємозв'язок дій додавання і віднімання. Перевірка дії додавання відніманням, дії віднімання — додаванням або відніманням. Розв'язування задач	
Урок 29.	Додавання і віднімання числа 9 з переходом через десяток. Позначення сторін многокутника малими латинськими літерами. Правило знаходження периметра прямокутника	108
Урок 30.	Узагальнена таблиця додавання і віднімання одноцифрових чисел з переходом через десяток. Правило знаходження периметра квадрата. Самостійна робота.	112
Урок 31.	Розв'язування складених задач різними способами. Знаходження периметра геометричних фігур	115
Урок 33.	Аналіз контрольної роботи. Порядок виконання дій у виразах з дужками. Порівняння чисел і виразів. Складання і розв'язування задач за коротким записом	119
Урок 34.	Читання виразів та обчислення їх значень. Додавання числа до суми чисел. Віднімання числа від суми двох чисел. Порівняння величин	123
Урок 35.	Додавання до числа суми двох чисел. Віднімання суми чисел від третього числа. Знаходження значень виразів, що містять дужки	127
Урок 36.	Обчислення виразів зручним способом. Розв'язування задач за допомогою виразів. Розв'язування складених задач. Закріплення вивченого. Узагальнення і систематизація знань за темою	130
Усне додавання і віднімання чисел у межах 100 з переходом через розряд		
Урок 37.	Додавання виду $37 + 6$. Розв'язування складених задач	134
Урок 38.	Округлення чисел. Розв'язування задач на дві дії	138
Урок 39.	Додавання виду $45 + 7$ способом округлення. Розв'язування задач на дві дії	142
Урок 40.	Додавання виду $7 + 15$. Розв'язування задач різними способами	146
Урок 41.	Віднімання виду $40 - 8$. Порядок виконання дій у виразах з дужками і без дужок	150
Урок 42.	Віднімання виду $53 - 8$. Розв'язування задач. Утворення істинних нерівностей	154
Урок 43.	Утворення істинних рівностей. Порівняння чисел. Додавання і віднімання іменованих чисел. Складання і розв'язування задач за коротким записом.	159
Урок 44.	Віднімання виду $45 - 7$ способом округлення. Творча робота над задачею. Задача із зайвими даними. Самостійна робота	163
Урок 45.	Обчислення виразів з дужками і без дужок. Розв'язування задач вивчених видів	167

Урок 47.	Аналіз контрольної роботи. Додавання виду $27 + 16$. Розв'язування задач, сформульованих у непрякій формі	171
Урок 48.	Додавання виду $45 + 27$ двома способами. Розв'язування задач різних видів	174
Урок 49.	Дії з іменованими числами. Обчислення виразів з дужками. Складання і розв'язування задач за таблицею	178
Урок 50.	Додавання двоцифрових і одноцифрових чисел. Взаємозв'язок дії додавання і дії віднімання. Порівняння іменованих чисел	181
Урок 51.	Віднімання виду $45 - 27$ двома способами. Дії з іменованими числами. Розв'язування задач	184
Урок 52.	Обчислення виразів зручним способом. Перетворення іменованих чисел. Віднімання суми від числа трьома способами	188
Урок 53.	Одиниця маси — центнер. Порівняння величин. Дії з іменованими числами. Розв'язування задач	191
Урок 54.	Віднімання двоцифрових чисел виду $50 - 34$ трьома способами. Знаходження периметра трикутника. Розв'язування задач різних видів	194
Урок 55.	Перевірка дії додавання і дії віднімання. Розв'язування задач на різницеve порівняння. Визначення прямих кутів	197
Урок 56.	Обчислення виразів з дужками і без дужок. Розв'язування задач на три дії (<i>ознайомлення</i>)	200
Урок 57.	Перетворення величин. Розв'язування задач вивчених видів. Знаходження і порівняння периметрів геометричних фігур	203
Урок 58.	Коло. Круг. Центр кола (<i>круга</i>), радіус, діаметр. Розв'язування задач	206
Урок 59.	Вимірювання радіусів і діаметрів кола. Порівняння їх величин. Обчислення виразів. Розв'язування задач	209
Урок 60.	Знаходження числового значення виразів зі змінною. Самостійна робота	211
Урок 61.	Знаходження значення виразів з дужками і без дужок. Розв'язування задач. Побудова прямокутника і знаходження його периметра	214
Урок 63.	Аналіз контрольної роботи. Додавання і віднімання двоцифрових чисел. Складання і розв'язування задач	217
Урок 64.	Складання рівностей. Порівняння виразів і чисел. Розв'язування задач вивчених видів. Повторення і закріплення вивченого. Підсумковий урок за семестр	221
Література та Інтернет-ресурси	. . . . .	224

ОРІЄНТОВНЕ КАЛЕНДАРНО-ТЕМАТИЧНЕ ПЛАНУВАННЯ

I семестр

№ з/п	Тема уроку	Дата
Узагальнення і систематизація навчального матеріалу за 1-й клас		
1	Утворення чисел у межах 100. Одноцифрові та двоцифрові числа. Порівняння чисел	
2	Додавання і віднімання в межах 100	
3	Послідовність чисел першої сотні. Порівняння чисел	
4	Одноцифрові і двоцифрові числа. Позиційний принцип запису числа	
5	Додавання і віднімання на основі десяткової нумерації. Доба. Тиждень	
6	Послідовність чисел першої сотні. Розв'язування задач на різницеве порівняння	
7	Точки, промені, відрізки. Перетин прямих. Додавання і віднімання на основі десяткової нумерації	
8	Запис двоцифрових чисел. Одиниці вимірювання довжини. Додавання і віднімання іменованих чисел	
9	Назви компонентів дії додавання. Знаходження невідомого доданка. Послідовність чисел першої сотні	
10	Переставний закон додавання. Порівняння виразів	
11	Істинні і хибні нерівності. Назви компонентів дії віднімання. Розв'язування задач. Знаходження невідомого зменшуваного. Розв'язування обернених задач	
12	Одиниця вимірювання маси — кілограм. Додавання і віднімання чисел у межах 100 без переходу через десяток. Знаходження невідомого від'ємника	
13	Грошові одиниці — гривня, копійка. Співвідношення між грошовими одиницями. Складання і розв'язування задач за схемами	
14	Одиниця вимірювання місткості — літр. Додавання і віднімання іменованих чисел. Самостійна робота	
15	Додавання і віднімання в межах 100 без переходу через десяток. Перетворення величин. Порівняння іменованого числа та суми або різниці іменованих чисел	
16	Контрольна робота № 1. Тематичне оцінювання	
17	Аналіз контрольної роботи. Узагальнення вивченого в 1-му класі	
Табличне додавання і віднімання чисел у межах 20 з переходом через розряд		
18	Додавання і віднімання числа 2 з переходом через десяток. Складання і розв'язування прямих та обернених до них задач	
19	Додавання і віднімання числа 3 з переходом через десяток. Істинні і хибні рівності та нерівності. Довжина ламаної лінії. Порівняння іменованих чисел	
20	Додавання і віднімання числа 4 з переходом через десяток. Знаходження довжини ламаної	
21	Вирази зі змінними. Кути. Прямі і непрямі кути. Побудова прямого кута на аркуші в клітинку	

№ з/п	Тема уроку	Дата
22	Додавання і віднімання числа 5 з переходом через десяток. Знаходження значень виразів зі змінною. Ознайомлення із задачами на дві дії. Ознайомлення з поняттями «проста» і «складена» задачі	
23	Многокутник та його елементи, вершини, сторони, кути. Периметр многокутника. Розв'язування задач на дві дії	
24	Додавання і віднімання числа 6 з переходом через десяток. Прямокутник та його елементи. Властивість протилежних сторін прямокутника. Розв'язування складених задач	
25	Додавання і віднімання числа 7 з переходом через десяток. Складання та розв'язування задач за схемами. Побудова прямокутника із зазначеними сторонами. Знаходження периметра прямокутника	
26	Розв'язування складених задач. Порівняння іменованих чисел. Квадрат. Побудова квадрата	
27	Додавання і віднімання числа 8 з переходом через десяток. Довжина ламаної. Складання і розв'язування задач	
28	Взаємозв'язок дій додавання і віднімання. Перевірка дії додавання відніманням, дії віднімання — додаванням або відніманням. Розв'язування задач	
29	Додавання і віднімання числа 9 з переходом через десяток. Позначення сторін многокутника малими латинськими літерами. Правило знаходження периметра прямокутника	
30	Узагальнена таблиця додавання і віднімання одноцифрових чисел з переходом через десяток. Правило знаходження периметра квадрата. Самостійна робота	
31	Розв'язування складених задач різними способами. Знаходження периметра геометричних фігур	
32	Контрольна робота № 2. Тематичне оцінювання	
33	Аналіз контрольної роботи. Порядок виконання дій у виразах з дужками. Порівняння чисел і виразів. Складання і розв'язування задач за коротким записом	
34	Читання виразів та обчислення їх значень. Додавання числа до суми чисел. Віднімання числа від суми двох чисел. Порівняння величин	
35	Додавання до числа суми двох чисел. Віднімання суми двох чисел від третього числа. Знаходження значень виразів, що містять дужки	
36	Обчислення виразів зручним способом. Розв'язування задач за допомогою виразів. Розв'язання складених задач. Закріплення вивченого. Узагальнення і систематизація знань за темою	
Усне додавання і віднімання чисел у межах 100 з переходом через розряд		
37	Додавання виду $37 + 6$. Розв'язування складених задач	
38	Округлення чисел. Розв'язування задач на дві дії	
39	Додавання виду $45 + 7$ способом округлення. Розв'язування задач на дві дії	
40	Додавання виду $7 + 15$. Розв'язування задач різними способами	
41	Віднімання виду $40 - 8$. Порядок виконання дій у виразах з дужками і без дужок	
42	Віднімання виду $53 - 8$. Розв'язування задач. Утворення істинних нерівностей	
43	Утворення істинних рівностей. Порівняння чисел. Додавання і віднімання іменованих чисел. Складання і розв'язування задач за коротким записом	

№ з/п	Тема уроку	Дата
44	Віднімання виду $45 - 7$ способом округлення. Творча робота над задачею. Задача із зайвими даними. Самостійна робота	
45	Обчислення виразів з дужками і без дужок. Розв'язування задач вивчених видів	
46	Контрольна робота № 3. Тематичне оцінювання	
47	Аналіз контрольної роботи. Додавання виду $27 + 16$. Розв'язування задач, сформульованих у непрямій формі	
48	Додавання виду $45 + 27$ двома способами. Розв'язування задач різних видів	
49	Дії з іменованими числами. Обчислення виразів з дужками. Складання і розв'язування задач за таблицею	
50	Додавання двоцифрових і одноцифрових чисел. Взаємозв'язок дії додавання і дії віднімання. Порівняння іменованих чисел	
51	Віднімання виду $45 - 27$ двома способами. Дії з іменованими числами. Розв'язування задач	
52	Обчислення виразів зручним способом. Перетворення іменованих чисел. Віднімання суми від числа трьома способами	
53	Одиниця маси — центнер. Порівняння величин. Дії з іменованими числами. Розв'язування задач	
54	Віднімання виду $50 - 34$ трьома способами. Знаходження периметра трикутника. Розв'язування задач різних видів	
55	Перевірка дії додавання і дії віднімання. Розв'язування задач на різницеve порівняння. Визначення прямих кутів	
56	Обчислення виразів з дужками і без дужок. Розв'язування задач на три дії (<i>ознайомлення</i>)	
57	Перетворення величин. Розв'язування задач вивчених видів. Знаходження і порівняння периметрів геометричних фігур	
58	Коло. Круг. Центр кола (<i>круга</i>), радіус, діаметр. Розв'язування задач	
59	Вимірювання радіусів і діаметрів кола. Порівняння їх величин. Обчислення виразів. Розв'язування задач	
60	Знаходження числового значення виразів зі змінною. Самостійна робота	
61	Знаходження значення виразів з дужками і без дужок. Розв'язування задач. Побудова прямокутника і знаходження його периметра	
62	Контрольна робота № 4. Тематичне оцінювання	
63	Аналіз контрольної роботи. Додавання і віднімання двоцифрових чисел. Складання і розв'язування задач	
64	Складання рівностей. Порівняння виразів і чисел. Розв'язування задач вивчених видів. Повторення і закріплення вивченого. Підсумковий урок за семестр	

Примітка. У чинній навчальній програмі не зазначено чітку послідовність розділів курсу та кількість годин для їх вивчення (подане планування є *орієнтовним* та може бути скориговане вчителем, зважаючи на конкретну навчальну ситуацію в класі та педагогічну доцільність).

Матеріали для проведення уроків контролю навчальних досягнень розміщено в окремих посібниках Видавничої групи «Основа».

УЗАГАЛЬНЕННЯ І СИСТЕМАТИЗАЦІЯ НАВЧАЛЬНОГО МАТЕРІАЛУ ЗА 1-Й КЛАС

Дата _____

Клас _____

УРОК 1. УТВОРЕННЯ ЧИСЕЛ У МЕЖАХ 100. ОДНОЦИФРОВІ ТА ДВОЦИФРОВІ ЧИСЛА. ПОРІВНЯННЯ ЧИСЕЛ

Мета:

- **формування предметних компетентностей:** актуалізувати знання учнів з теми «Нумерація чисел у межах 100»; сприяти розумінню школярами поняття «розрядний склад числа»; навчати правильного запису чисел у межах 100, порівняння чисел; повторити структурні елементи задачі; вдосконалювати вміння складати та розв'язувати задачі та вирази, розрізняти геометричні фігури; розвивати критичне мислення, вміння виділяти головне;
- **формування ключових компетентностей:**
  - уміння вчитися:* розвивати вміння організовувати своє робоче місце, планувати власні дії, оцінювати свою роботу та діяльність однокласників; розвивати пізнавальний інтерес;
  - комунікативної:* розвивати математичне мовлення, вміння доводити власну думку, правильно формулювати висловлювання з використанням математичних термінів;
  - соціальної:* розвивати вміння продуктивно працювати в парах, групах, виявляти ініціативу, докладати власних зусиль для досягнення спільного результату;
  - громадянської:* розширити знання учнів про тварин рідного краю (*лисиць*); виховувати дбайливе ставлення до природи.

Тип уроку: комбінований.

Основні терміни і поняття: розрядний склад числа, структурні елементи задачі, типи задач.

Міжпредметні зв'язки: природознавство, літературне читання, образотворче мистецтво.

Обладнання: геометричні фігури; малюнки із зображеннями квітів, лисички; схеми задач; картки із завданнями.

ХІД УРОКУ

І. ВСТУПНА ЧАСТИНА

1. Організація класу

Доброго здоров'я, діти, доброго дня!
Хай вам ясно сонце світить у вікно щодня.
Хай сміється мирне небо і дивує світ,
А земля нехай дарує вам барвистий цвіт.
Бо здоров'я, любі діти, в світі — головне,
А здоровий і веселий — щастя не мине!

2. Актуалізація опорних знань

1) Усні обчислення.

а) Бліцопитування (*фронтальна робота з використанням прийому «Інтелектуальна розминка»*).

- Полічіть від 1 до 10.
- Полічіть від 10 до 1.
- Полічіть від 5 до 9.
- Полічіть від 9 до 3.
- Полічіть від 2 до 8.
- Полічіть від 10 до 4.
- Яке число іде за числом 7?

- Яке число стоїть перед числом 5?
- Вставте пропущені числа.

0	1	2		4			7	8		10
10	9			6	5		3			0

	5	
	8	
6		8

- Назвіть числа від меншого до більшого.

10	5	9	7	4	2
----	---	---	---	---	---

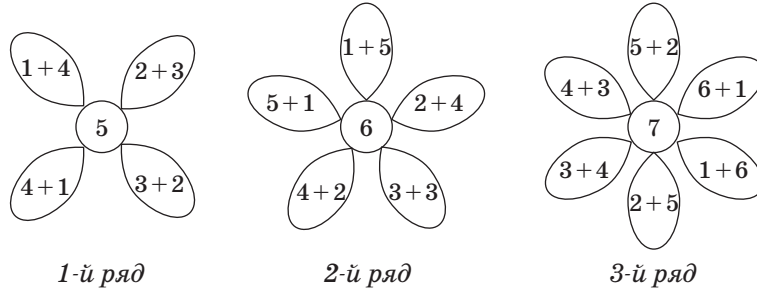
- Назвіть числа від більшого до меншого.

1	10	9	3	5	6
---	----	---	---	---	---

- Як називаються числа при додаванні?

б) Повторення складу числа (фронтальна робота з використанням прийому «Я — вчитель»).

Кожен учень, пояснюючи склад числа, утворює квіточку.

2) Каліграфічна хвилинка.

- Яке сьогодні число?
- А яке число було вчора?
- На скільки вчорашнє число менше, ніж сьогоднішнє?
- А яке число буде завтра?
- Який сьогодні день тижня?
- Який учора був день тижня?
- Який буде завтра?
- Який місяць року?
- Яка пора року?
- Цифра 1 сьогодні — героїня каліграфічної хвилинка. (Учні пишуть рядок цифри 1.)
- Охарактеризуйте це число. (Одноцифрове, сусіди — 0 і 2.)
- Ось і наша каліграфічна хвилинка!

II. ОСНОВНА ЧАСТИНА

1. Повідомлення теми та мети уроку (з використанням прийому «Мозковий штурм»)

- Зверніть увагу на записані на дошці числа. Що ви помітили? (Є двоцифрові та одноцифрові числа.)

9	11	34	7	5	67	1	90	45	8
---	----	----	---	---	----	---	----	----	---

- Чим двоцифрові числа відрізняються від одноцифрових? (У записі двоцифрових чисел використовують дві цифри.)

— Дивлячись на записи, чи можемо здогадатися, яка тема нашого уроку?
(Припущення учнів.)

— Сьогодні на уроці ми повторимо числа від 1 до 100, будемо вчитися розрізняти одноцифрові та двоцифрові числа, порівнювати числа, продовжимо роботу над складанням та розв'язуванням задач і виразів.

2. Мотивація навчальної діяльності (з використанням прийому «Мікрофон»)

— А для чого нам потрібно знати нумерацію чисел, розрізняти одноцифрові та двоцифрові числа, порівнювати їх? (Відповіді учнів.)

3. Опрацювання навчального матеріалу

1) Математичний диктант.

Двоє учнів працюють біля дошки. Наприкінці роботи проводиться перевірка з використанням прийому «Світлофор».

- Яке число іде за числом 4? (5)
- Яке число стоїть перед числом 2? (1)
- Яке число стоїть між числами 2 і 4? (3)
- Число 3 збільшити на 1. (4)
- Число 8 зменшити на 2. (6)
- До 3 додати 2. (5)
- Число 9 мінус 1. (8)

2) Розв'язування математичних виразів (робота в парах з використанням прийому «Шифрувальник»).

— Сьогодні до нас на урок завітає казковий гість, але в тому випадку, якщо ви правильно обчислите приклади.

$3 + 1 =$	$7 - 3 =$	$5 - 1 =$
$2 + 3 =$	$4 + 1 =$	$6 - 1 =$
$6 - 5 =$	$7 - 6 =$	$8 - 7 =$
$7 - 2 =$	$8 - 3 =$	$1 + 4 =$
$3 + 3 =$	$2 + 4 =$	$5 + 1 =$
$10 - 1 =$	$1 + 8 =$	$7 + 2 =$
$4 + 4 =$	$6 + 2 =$	$9 - 1 =$

1	4	5	6	8	9
с	л	и	ч	а	к

Відповідь: лисичка.

— Вона принесла із собою квіточки із завданнями. А за активну роботу на уроці лисичка вручить призи. Тому старайтесь, думайте! А зараз послухайте віршик про лисичку.

1-ша квіточка

Спить у ліжечку лисичка,
Вмила на ніч гарне личко.
Бубликом скрутилася,
Хвостиком укрилася.
Сняться їй руденькі сни.
Спи, лисичко, міцно спи.

Н. Забрія

3) Фізкультхвилинка (розминка для пальців).

2-га квіточка

Лисичка по лісу гуляла,
Хитруля мишей полювала.
Зненацька в капкан ступила:
В уважності й лисоньки сила!

— Діти, в уважності та старанності — і ваша сила.

4) *Робота за підручником (с. 4–5).*

3-тя квіточка

С. 4; 5, № 1 — (колективна робота з використанням прийому «Мікрофон»).

С. 5, № 2 — (робота в парах з використанням прийому «Одне завдання на двох»).

С. 5, № 3 — (фронтальна робота з використанням прийому «Коментування»).

4. Узагальнення й систематизація знань

1) *Розв'язування задач.*

4-та квіточка

а) Повторення структурних елементів задачі (фронтальна робота).

б) Повторення типів задач за схемами (фронтальна робота з використанням прийому «Вибери сам»).

Було — ... Прилетіло — ... Стало — ?	Було — ... З'їли — ... Залишилося — ?
Було — ? Прилетіло — ... Стало — ...	Було — ? З'їли — ... Залишилося — ...
Було — ... Прилетіло — ? Стало — ...	Було — ... З'їли — ? Залишилося — ...
I — ... } ? II — ... }	I — ? } II — ... } ...
I — ... ← II — ?, на ... менше	I — ... ← II — ?, на ... більше
I — ... ↻ ? на скільки більше II — ... ↻	I — ... ↻ ? на скільки менше II — ... ↻

в) Розв'язування задачі (робота в малих групах з використанням прийому «Два — чотири — всі разом»).

Лисичка подарувала хлопчикам 10 квіточок, а дівчаткам — на 5 більше.

Скільки всього квіточок подарувала лисичка дітям?

— Який тип задачі?

2) *Обчислення математичних виразів (робота в парах з використанням прийому «Знайди помилку»).*

5-та квіточка

$6 + 3 = 9$

$7 - 4 = 4$

$5 + 3 = 7$

$1 + 5 = 6$

$8 - 5 = 4$

$8 + 2 = 10$

$6 + 4 = 10$

$2 + 7 = 8$

$9 - 3 = 6$

$9 + 1 = 8$

$10 - 2 = 8$

$9 - 4 = 6$

$7 + 3 = 8$

$6 - 2 = 4$

$7 - 2 = 6$

$3 + 3 = 6$

3) *Порівняння чисел (індивідуальна робота з подальшою самоперевіркою з використанням «Світлофорів»).*

6-та квіточка

$23 \dots 12$

$12 \dots 21$

$4 \dots 40$

$45 \dots 54$

$28 \dots 18$

$34 \dots 24$

$70 \dots 71$

$19 \dots 90$

$78 \dots 76$

$3 \dots 13$

$88 \dots 98$

$65 \dots 65$

$56 \dots 65$

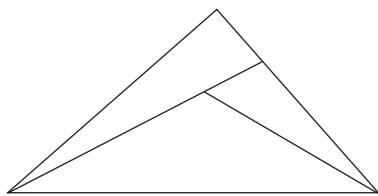
$34 \dots 33$

4) *Робота над логічним завданням.*

7-ма квіточка

— А зараз лисичка бажає подивитися, які ви кмітливі.

— Скільки і які геометричні фігури приховала лисичка?

III. ЗАКЛЮЧНА ЧАСТИНА

Рефлексія

- Чого навчились на уроці? Які поняття повторили?
- Назвіть структурні елементи задачі.
- Які типи задач ми повторили?
- Що особливо сподобалось на уроці?
- Чи досягли ви успіху під час роботи в парах, групах? Що цьому сприяло?
- Подивіться, який чудовий букет утворився із квіточок, що принесла нам лисичка!
— Лисичка кожному із вас на пам'ять дарує малюнок зі своїм зображенням.

Дата _____

Клас _____

УРОК 2. ДОДАВАННЯ І ВІДНІМАННЯ В МЕЖАХ 100

Мета:

- **формування предметних компетентностей:** актуалізувати знання учнів з теми «Нумерація чисел у межах 100»; сприяти розумінню школярами поняття «розрядний склад числа»; навчати правильного запису чисел у межах 100; повторити структурні елементи задачі, типи задач; вдосконалювати вміння складати та розв'язувати задачі та вирази, розрізняти геометричні фігури; розвивати критичне мислення, вміння виділяти головне;
- **формування ключових компетентностей:**
  - уміння вчитися:** розвивати вміння організувати своє робоче місце, планувати власні дії, оцінювати свою роботу та діяльність однокласників; розвивати пізнавальний інтерес;
  - комунікативної:** розвивати математичне мовлення, вміння доводити власну думку, правильно формулювати висловлювання з використанням математичних термінів;
  - соціальної:** розвивати вміння продуктивно працювати в парах, групах, виявляти ініціативу, докладати власних зусиль для досягнення спільного результату;
  - загальнокультурної:** розширити знання учнів про твори зарубіжних письменників; виховувати любов до читання.

Тип уроку: комбінований.

Основні терміни і поняття: розрядний склад числа, типи задач, структурні елементи задачі.

Міжпредметні зв'язки: природознавство, літературне читання.

Обладнання: геометричні фігури; картки із завданнями; малюнки до задач; малюнки із зображеннями Карлсона; уривок з мультфільму «Малюк і Карлсон»; мультимедійна дошка.

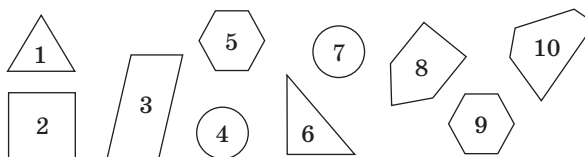
ХІД УРОКУ

І. ВСТУПНА ЧАСТИНА

1. Організація класу

2. Актуалізація опорних знань

1) *Усні обчислення на основі геометричного матеріалу (фронтальна робота з використанням прийому «Мікрофон»).*

- Знайти різницю чисел у трикутниках. (5)
- Знайти різницю чисел у колах. (3)
- На скільки число одного п'ятикутника більше, ніж іншого? (2)
- На скільки число в одному трикутнику більше, ніж у другому? (5)
- Знайти суму чисел у чотирикутниках. (5)
- На скільки число в одному шестикутнику менше, ніж у другому? (4)
- Знайти різницю чисел у чотирикутниках. (1)
- Знайти суму чисел у трикутниках. (7)

2) *Обчислення математичних виразів (робота в парах з використанням прийому «Шифрувальник»).*

$10 - 5 - 3 =$	$9 + 1 + 1 =$	$10 - 3 - 5 =$	$8 + 2 + 1 =$
$8 + 2 - 6 =$	$4 + 4 + 10 =$	$6 - 1 - 1 =$	$7 + 10 + 1 =$
$6 + 1 - 2 =$	$6 - 6 + 20 =$	$2 + 2 + 1 =$	$24 - 3 - 1 =$
$9 - 1 - 1 =$		$9 + 1 - 3 =$	

7	11	20	5	2	18	4
л	с	н	р	к	о	а

- Хто завітав до нас у гості? (Відповіді дітей: Карлсон.)
- Що ви знаєте про цього дивовижного гостя? (Відповіді учнів.)

Повідомлення «Довідкового бюро» (виставка малюнків до повісті)

Карлсон — головний герой повісті Астрід Ліндгрєн «Малюк і Карлсон». Життя для нього — безкінечна гра, іноді небезпечна для нього самого, та найчастіше дитина не помічає таких загроз, будучи повністю поглинутою цікавою для неї справою. Так і Карлсон із властивою йому нерозважливостю може випадково підірвати іграшкову парову машину Малюка, піти разом гуляти по дахах Стокгольма, випустити злодіїв у будинок, аби потім покепкувати з них.

3) **Каліграфічна хвилинка (фронтально з використанням прийому «Грунування»).**

— Карлсон пропонує записати найбільше число з відповідей. Яке це число? (Відповіді учнів: 20.)

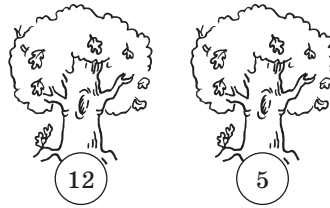
— Число 20 — перший рядок каліграфічної хвилинки. (Учні пишуть рядок числа 20.)

— Охарактеризуйте це число. (Двоцифрове; сусіди — 19 і 21.)

— Другий рядок — числа 19 і 21. (Учні пишуть числа 19 і 21.)

4) **Робота над задачею (робота в парах з подальшим поясненням з використанням прийому «Я — вчитель»).**

Під одним дубом 12 жолудів, а під другим — 5 жолудів.

- Поставте питання, щоб задача розв'язувалася додаванням. Який це тип задачі?
- Як змінити питання, щоб задача розв'язувалася відніманням? Який це тип задачі?

II. ОСНОВНА ЧАСТИНА

1. **Повідомлення теми та мети уроку (з використанням прийому «Коло ідей»)**

— Зверніть увагу ще раз на розв'язані вами математичні вирази. Яка тема нашого уроку? (Припущення учнів: додавання і віднімання в межах 100.)

2. **Мотивація навчальної діяльності (з використанням прийому «Незакінчене речення»)**

- Нам потрібно вміти знаходити значення виразів у межах 100, бо... (Відповіді учнів.)

3. **Опрацювання навчального матеріалу**

1) **Математичний диктант.**

Двоє учнів працюють біля дошки. Наприкінці роботи проводиться самоперевірка з використанням прийому «Шифрувальник».

- Знайти різницю чисел 10 і 8. (2)
- Знайти суму чисел 7 і 3. (10)
- Число 10 збільшити на 2. (12)
- Число 16 зменшити на 1. (15)
- Число 10 збільшити на 9. (19)
- Перший доданок 6, а другий — 3, знайти суму. (9)

10	19	2	9	15	12
а	н	в	я	е	р

— Розшифрувавши слово, ви дізнаєтесь, що найбільше любить Карлсон.
Відповідь: варення.

2) **Фізкультхвилинка.**

3) **Робота за підручником (с. 5–6).**

- а) Складання та обчислення виразів — с. 5, № 4; 5 (*фронтально з використанням прийому «Мікрофон»*).
- б) Складання рівностей на додавання та віднімання — с. 6, № 6 (*робота в міні-групах з використанням прийому «Навчаючи — вчусь»*).
- в) Розв'язування задач за коротким записом — с. 6, № 7 (*робота в малих групах з використанням прийому «Два — чотири — всі разом»*).
- г) Робота з геометричним матеріалом — с. 6, № 8 (*колективна робота з використанням прийому «Коментування»*).

4. Узагальнення й систематизація знань

1) **Творча робота над задачею (робота в малих групах з використанням прийому «Ажурна пилка»).**

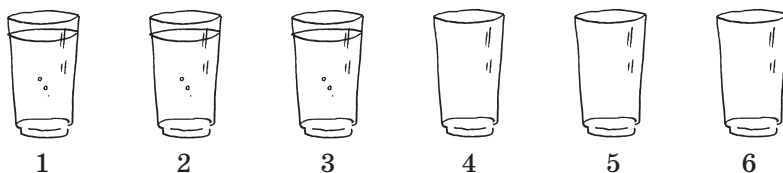
— Складіть задачі, щоб вони розв'язувалися поданими виразами.

$$10 - 4$$

$$7 + 3$$

2) **Робота над логічними завданнями (робота в парах з використанням прийому «Обери позицію»).**

- В агронома — брат Антон, а в Антона брата немає. Хто Антонові агроном? (*Відповіді учнів: сестра.*)
- Із-за пенька показалося 6 зайчих вух. Один зайчик утік. Скільки вух тепер видно з-за пенька? Скільки там зайців? (*Відповіді учнів: 4 вуха видно з-за пенька, 2 зайці.*)
- Як розставити склянки, щоб вони чередувалися, взявши до рук тільки одну склянку?

(*Відповідь: якщо можна брати тільки одну склянку, то треба взяти другу склянку і з неї перелити воду в п'яту склянку.*)

III. ЗАКЛЮЧНА ЧАСТИНА

1. Домашнє завдання

С. 6, № 9; 10.

2. Рефлексія

- Чого навчились на уроці? Які поняття повторили?
- Як знайти суму чисел; різницю чисел?
- Назвіть структурні елементи задачі.
- Що особливо сподобалось на уроці?
- Чи досягли ви успіху під час роботи в парах, групах? Що цьому сприяло?

Самооцінювання результатів навчальної діяльності учнів

- Я все зрозумів на уроці і можу пояснити іншим.
- Я зрозумів тему, але мені ще потрібна допомога.
- Було важко. Я не все зрозумів до кінця.

Перегляд уривка з мультфільму «Малюк і Карлсон»

УРОК 3. ПОСЛІДОВНІСТЬ ЧИСЕЛ ПЕРШОЇ СОТНІ. ПОРІВНЯННЯ ЧИСЕЛ

Дата _____

Клас _____

Мета:

- **формування предметних компетентностей:** актуалізувати знання учнів з теми «Нумерація чисел у межах 100»; сприяти розумінню школярами понять «позиційний принцип запису числа», «розрядний склад числа»; навчати правильного запису чисел у межах 100, додавання та віднімання числа частинами; повторити структурні елементи задачі; вдосконалювати вміння складати та розв'язувати задачі за схемами; розвивати критичне мислення, вміння виділяти головне;
- **формування ключових компетентностей:**
  - уміння вчитися:* розвивати вміння організовувати своє робоче місце, планувати власні дії, оцінювати свою роботу та діяльність однокласників; розвивати пізнавальний інтерес;
  - комунікативної:* розвивати математичне мовлення, вміння доводити власну думку, правильно формулювати висловлювання з використанням математичних термінів;
  - соціальної:* розвивати вміння продуктивно працювати в парах, групах, виявляти ініціативу, докладати власних зусиль для досягнення спільного результату;
  - громадянської:* розширити знання учнів про професію листоноші; виховувати повагу до людей цієї професії.

Тип уроку: комбінований.

Основні терміни і поняття: позиційний принцип запису числа; розрядний склад числа.

Міжпредметні зв'язки: літературне читання, «Я у світі» (*пропедевтика*).

Обладнання: таблиці з відповідями, прикладами; малюнки казкових героїв — kota Матроскіна та песика Шарика; малюнки із зображеннями листоноші та пам'ятника листоноші.

ХІД УРОКУ

I. ВСТУПНА ЧАСТИНА

1. Організація класу

Пролунав уже дзвінок,
Починається урок.
На уроці ти працюй,
Гарно думай та рахуй.

2. Актуалізація опорних знань

1) Усні обчислення.

— Сьогодні урок ми проведемо з нашими улюбленими героями. А якими, ви дізнаєтесь, якщо розв'яжете приклади. (*Розв'язування прикладів у групах.*)

$50 + 26 =$	$58 - 8 =$
$40 + 8 =$	$49 - 4 =$
$35 + 2 =$	$54 - 10 =$
$24 + 4 =$	$14 - 4 =$
$71 + 1 =$	$53 - 50 =$

Відповіді: 76, 48, 37, 28, 72, 50, 45, 44, 10, 3.

— Запишіть відповіді у порядку зростання. (3; 10; 28; 37; 44; 45; 48; 50; 72; 76)

— Скільки десятків та одиниць у кожному числі? (*З використанням прийому «Мозковий штурм».*)

— Яке число «зайве»? (*Число 3, бо воно одноцифрове.*)

2) Каліграфічна хвилинка.

— Цифра 3 сьогодні — героїня каліграфічної хвилинка. (*Учні пишуть рядок цифри 3.*)

— Охарактеризуйте це число. (Одноцифрове, сусіди — 2 і 4, склад числа — 1 і 2; 2 і 1.)

— Перегорнувши таблички, ми побачимо наших гостей — казкових героїв kota Матроскіна та песика Шарика.

— З якого мультфільму ці казкові герої?

3) Розв'язування задач (фронтальна робота).

— Наші герої принесли конверти із завданням.

1-й конверт

Задача 1. (Один учень працює біля дошки.)

У листоноші Печкіна 56 газет і 32 журнали. Скільки всього газет та журналів у Печкіна?

Розв'язання:

$$56 + 32 = 88 \text{ (газет і журналів)}$$

Відповідь: 88 газет та журналів у Печкіна.

— Як до 56 додати 32? (Треба розкласти 32 на розрядні доданки, а саме 30 і 2, та додати частинами.)

— Який тип задачі? (На знаходження суми.)

Задача 2. (Один учень працює біля дошки.)

У Печкіна 56 газет і 32 журнали. Чого більше і на скільки?

Розв'язання:

$$56 - 32 = 24 \text{ (газети)}$$

Відповідь: на 24 газети більше.

— Як від 56 відняти 32? (Треба розкласти 32 на розрядні доданки, а саме 30 і 2, та відняти частинами.)

— Який тип задачі? (На різницеве порівняння.)

— Який висновок можна зробити? (Використання прийому «Мозковий штурм».) (Відповіді дітей.)

Повідомлення «Довідкового бюро»

Доки не вигадали електронної пошти, величезну роль відігравали люди, які доставляли листи. Вісники, які перевозили письмові або усні послання, з'явилися ще за античних часів у Стародавньому Єгипті. Єдиний у світі пам'ятник листоноші було зведено у закарпатському селі Тур'ї Ремети Перечинського району в середині XIX століття. Щодня листоноша, якого тоді шанобливо називали «послом», долав 60 кілометрів, доставляючи землякам з Ужгорода газети, листи, грошові перекази. Шлях пролягав через гори, струмки і річки. Посол не раз зустрічав ведмедів і рисей, але завжди вчасно приносив пошту. Якось його все ж спіткала біда. За однією з легенд, листоноша провалився під кригу і втонув, а за іншою, він усе ж таки піднявся з крижаної води і прибув до села, але потім помер від запалення легень. А ось у районі центру міста Перечин, що розташоване за кілька кілометрів від села, 2004 року було встановлено справжній пам'ятник Федорові Фекеті.

Пошта відіграє важливу роль у розвитку людського суспільства. Адже поштовий зв'язок був і залишається найдоступнішим і найпоширенішим засобом зв'язку для населення України. Про це свідчить величезна кількість поштових відправлень. Говорити про пошту можна багато, адже її послугами користується все цивілізоване людство.

II. ОСНОВНА ЧАСТИНА

1. Повідомлення теми та мети уроку (з використанням прийому «Мозковий штурм»)

2-й конверт

а) Порівняйте числа і вирази (фронтальна робота з використанням прийому «Я — вчитель»).

$$18 - 8 \dots 8 + 2$$

$$12 - 2 \dots 9$$

$$16 \dots 10 + 8$$

б) Вставте пропущені числа (фронтальна робота з використанням прийому «Мікрофон»).

1	2	3		6	7			11	12		14				19		22		
---	---	---	--	---	---	--	--	----	----	--	----	--	--	--	----	--	----	--	--

— Який висновок можна зробити? Яка саме тема нашого уроку? (Відповіді учнів: порівняння чисел і виразів, послідовність чисел першої сотні.)

2. Мотивація навчальної діяльності (з використанням прийому «Незакінчене речення»)

- Я повинен уміти порівнювати числа, числа та математичні вирази, ...
- Кожна освічена людина має знати послідовність чисел, ...

3. Вивчення нового матеріалу

1) Робота за підручником (с. 6–8).

— Ми продовжуємо працювати над новою темою. А ось і третій конверт!

- **3-й конверт** — с. 6, № 11; 12; 13 (фронтальна робота з використанням прийому «Коментування»).
- **4-й конверт** — с. 7, № 14 (самостійна робота із наступною взаємоперевіркою).
- **5-й конверт** — с. 7, № 15 (самостійна робота із наступною самоперевіркою за записом на дошці).

Фізкультхвилинка

- **6-й конверт** — с. 7, № 16 (робота в парах з використанням прийому «Навчаючи — вчусь»).
- **7-й конверт** — с. 7, № 17 (робота у міні-групах з використанням прийому «Два — чотири — всі разом»).

2) Порівняння виразів (індивідуальна самостійна робота з подальшою перевіркою вчителем).

90...19	80 ... 18
76 ... 86	98 ... 88
82 ... 28	54 ... 45
36 ... 60 + 3	74 + 4 ... 76
62 - 2 ... 50	58 ... 80 + 5
36 + 30 ... 60 + 6	27 + 20 ... 40 + 7

III. ЗАКЛЮЧНА ЧАСТИНА

1. Домашнє завдання

С. 7–8, № 18; 19.

2. Рефлексія

- Чого навчились на уроці? Які поняття вивчили? Що нового дізналися?
- Як знайти суму чисел; різницю чисел?
- Назвіть структурні елементи задачі.
- Що особливо сподобалось на уроці?
- Чи досягли ви успіху під час роботи в парах, групах? Що цьому сприяло?

Самооцінювання результатів навчальної діяльності учнів (з використанням методу «Світлофор настрою»)

- Я все зрозумів на уроці і можу пояснити іншим.
- Я зрозумів тему, але мені ще потрібна допомога.
- Було важко. Я не все зрозумів до кінця.